

memo

Reactie ANVS op advies Raad van Advies betreffende de eenduidige rol ANVS rond eindberging van radioactief afval en de verdeling van de verantwoordelijkheden en taken van de betrokken partijen

Aanleiding

Op 23 december 2019 heeft het bestuur van de ANVS het advies van de Raad van Advies (RvA) ontvangen betreffende de eenduidige rol van de ANVS rond eindberging van radioactief afval en de verdeling van de verantwoordelijkheden en taken van de betrokken partijen. In dit advies wordt ingegaan op welke rol de ANVS het beste past bij eindberging van radioactief afval. Het bestuur van de ANVS dankt de RvA voor haar advies op dit onderwerp en beschrijft in deze reactie op welke wijze opvolging gegeven wordt aan het ontvangen advies.

Algemene conclusie

Met opvolging van het advies van de RvA wordt geborgd dat de primaire verantwoordelijkheid van de ANVS – zorgen voor veiligheid, in dit geval van eindberging van radioactief afval – niet in het geding zal komen. De RvA heeft haar advies onderverdeeld in drie aspecten die bijzondere aandacht behoeven omdat er sprake is van een onduidelijke, of in de toekomst mogelijk ongewenste, situatie met betrekking tot de rol van de ANVS. Daarbij heeft de RvA breder gekeken dan alleen de rol van de ANVS omdat deze voor dit dossier niet losgezien kan worden van andere historisch gegroeide verdelingen van rollen, taken en verantwoordelijkheden. Hieronder wordt per aspect ingegaan op hoe de ANVS de adviezen van de RvA zal opvolgen.

Advies van de RvA en reactie van de ANVS

A. Rol van de ANVS in beleid en beleidsvoorbereiding ten behoeve van een nationale eindberging voor radioactief afval

i) Maatschappelijk gedragen keuze voor type en locatie eindberging

De RvA adviseert de ANVS om de discussie te openen om de besluitvorming door het Kabinet rond type berging (zoals bijvoorbeeld de keuze voor een geologische eindbergingsfaciliteit of diepe boorgaten) en locatie (voorzien 2100) te vervroegen. Daarnaast bevestigt de RvA dat de verantwoordelijkheid voor het maatschappelijke proces rond eindberging niet bij de ANVS zou moeten liggen maar bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en beveelt aan

dat afspraken hierover na de eerste consultatieronde door het Rathenau Instituut gemaakt moeten worden.

Reactie ANVS: De ANVS omarmt het advies om het maatschappelijke proces naar eindberging (inclusief de uiteindelijke keuze voor tijdspad, type en locatie van een eindberging) bij IenW te beleggen. Dit past ook in de overgang van de verantwoordelijkheid voor de beleidsvoorbereiding van eindberging van de ANVS naar IenW, zoals door de Minister voor Milieu en Wonen is besloten¹. De ANVS is met IenW in gesprek om deze overgang zo zorgvuldig mogelijk voor te bereiden. De discussie over besluitvorming over eindberging is dus de verantwoordelijkheid van het ministerie van IenW.

De RvA adviseert de ANVS om het regelgevende kader voor de veiligheidsvereisten van een eindberging te formuleren.

Reactie ANVS: De ANVS gaat dit advies opvolgen door een plan op te stellen voor het vaststellen van de veiligheidsvereisten van een eindberging. Die vereisten kunnen vervolgens verankerd worden in de regelgeving. Daarbij zullen we kijken hoe andere landen dit kader hebben ingevuld en aansluiten bij internationale gremia (zoals WENRA en IAEA). Dit plan wordt meegenomen in de voorbereiding van de Artemis-missie².

ii) Technisch onderzoek naar eindberging

De RvA concludeert (ook onder *i*) dat het voor de ANVS van belang is om voldoende kennisopbouw te realiseren om technische onderzoeken te kunnen evalueren en in internationale technische werkgroepen een rol te kunnen spelen. Om deze kennis op te kunnen bouwen ondersteunt de RvA een zekere betrokkenheid van de ANVS bij onderzoek en ontwikkeling dat door COVRA wordt gedaan om tot de Safety Case te komen.

Reactie ANVS: De ANVS maakt met COVRA afspraken op welke manier de ANVS de technische-wetenschappelijk kennis over eindberging verder kan vergroten door middel van betrokkenheid bij het onderzoek van COVRA, zonder dat hierbij de onafhankelijke rollen van beide partijen in het geding komen. COVRA is verantwoordelijk voor haar onderzoeksprogramma naar eindberging. De Minister voor Milieu en Wonen is verantwoordelijk voor het nationale programma voor het beheer van radioactief afval en verbruikte splijtstoffen (nationale programma). Via het nationale programma worden er kaders aan het onderzoek naar eindberging gesteld.

Daarnaast stelt de RvA voor om een traject op te zetten om de benodigde kennisopbouw rond eindberging bij de ANVS te realiseren, te analyseren en de financiering uit te werken.

Reactie ANVS: De ANVS investeert voortdurend in de ontwikkeling van de kennis en deskundigheid van haar medewerkers. In 2020 is een programma kennisontwikkeling gestart om kennisopbouw bij de ANVS te versterken. Verdere kennisopbouw voor de taken rond eindberging zal onderdeel zijn van dit programma.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 25 422, nr. 263.

² Artemis is een IAEA peer review missie voor de toetsing van beheers-, ontmantelings- en saneringsprogramma's voor radioactief afval en verbruikte splijtstof.

B. Rol ANVS bij zekerheidstelling en toezicht op financiële middelen eindberging

De RvA adviseert de ANVS om samen met de belangrijkste stakeholders (ministerie van Financiën, ministerie van IenW en COVRA) het huidige stelsel van bevoegdheden en verantwoordelijkheden rond de financiering van een eindberging tegen het licht te houden, om te zien of en te waarborgen dat de financiële risico's voor de eindberging op korte termijn transparanter worden en de risico's beperkt blijven.

Reactie ANVS: Op basis van eerdergenoemd besluit van de minister voor Milieu en Wonen gaat de beleidsverantwoordelijkheid en het initiatief om - samen met de belangrijkste stakeholders - het financiële stelsel rond eindberging tegen het licht te houden, over naar IenW. De ANVS zal IenW hierbij adviseren.

C. Rol ANVS bij beleidsvoorbereiding voor een mogelijk multinationale eindberging

De RvA onderscheidt twee aspecten bij de beleidsvoorbereiding voor een mogelijke multinationale eindberging. Zij bevestigt dat de veiligheidsaspecten van een mogelijk multinationale eindberging behoren tot de verantwoordelijkheid van de ANVS maar ziet de verantwoordelijkheid voor de beleidsmatige ontwikkeling bij IenW. De RvA dicht de ANVS een motorfunctie toe richting het Nederlandse beleid.

Reactie ANVS: De ANVS omarmt het advies om de beleidsvoorbereiding voor een mogelijke multinationale eindberging bij IenW te beleggen. Dit past ook in de overgang van de verantwoordelijkheid van de beleidsvoorbereiding voor eindberging van de ANVS naar IenW. De ANVS is met IenW in gesprek om deze overgang zo zorgvuldig mogelijk voor te bereiden.

De ANVS is aangesloten bij de internationale ontwikkelingen rond multinationale eindberging en zal deze kennis gebruiken om de Nederlandse beleidsontwikkeling op dit gebied vooruit te helpen.